

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله و الصلاة على رسول الله و على آله الطاهرين و صحبه المنتجبين

احياء همكاري تاريخي دانشمندان عرب زبان و فارسي زبان در بستر تمدن اسلامي

ضمن تشكر از دانشگاه فردوسي جهت برگزاري چهارمين مجمع بين المللي دانشگاه های ايران و جهان عرب، به ویژه جناب آقای دكتر كافي و همكارانش و خوشامد گویی به مهمانان عزيزی كه از کشورهای عربی به جمهوری اسلامی ایران تشریف آورده اند، چند دقیقه ای مصدع اوقات گرانبهای شما عزیزان می شوم.

اینجانب دكتر زراعت از دانشگاه كاشان در خدمت شما عزیزان هستم. كاشان قدیمی ترین شهر عالم و شهری است كه ۷۰۰۰ سال پیش، تمدن بشری از آنجا در تپه های سیلك آغاز شده است. شهر دانشمندان و هنرمندان بزرگی چون غیاث الدین جمشید كاشانی، ملا محسن فیض كاشانی، ملا حبیب الله شریف كاشانی، كمال الملک، سهراب سپهری، نراقی ها و ...

۵۰ سال از تاسیس دانشگاه كاشان می گذرد؛ حدود ۹۰۰۰ دانشجو داریم كه در ۲۰۰ رشته در دوره های كارشناسی، كارشناسی ارشد و دكتری مشغول به تحصیل هستند. حدود ۱۱ دانشكده و ۱۰ پژوهشكده داریم. اولین پژوهشكده فناوری نانو در جمهوری اسلامی ایران در دانشگاه كاشان تاسیس شد. دانشمندان بزرگی در حوزه ی نانو به دانشگاه كاشان تعلق دارند. هم اینك در دانشگاه كاشان ۹ دانشمند بین المللی داریم و این دانشگاه جزء ۱ درصد دانشگاه های برتر جهان است و جایگاه بالایی در نظام های رتبه بندی بین المللی دارد. به عنوان نمونه رتبه اول در نظام رتبه بندی تایمز و رتبه دوم در نظام گرین متریک و رتبه اول در نظام لایدن. همچنین دانشگاه كاشان در میان ۱۰ دانشگاه برتر جمهوری اسلامی ایران قرار دارد.

اما در رابطه با موضوع این کنفرانس نکاتی را یادآور می شوم:

همان طور که مستحضر هستید تمدن ریشه دار و جهانساز جهان اسلام در قرون اولیه هجری تاثیرات عمیق و شگرفی بر پیشرفت جهان داشته است. به مجرد ظهور اسلام و تاکیدات دین مبین بر فراگیری علم و دانش حتی اگر در دورترین مناطق جهان باشد، مسلمانان با همتی بلند و با تلاشی دوچندان در راه عمل به توصیه ی رسول اکرم (ص) گام برداشتند و منطقه ای وسیع از مرزهای چین تا کرانه های اقیانوس اطلس را با تمدنی مثال زدنی آراستند. به گونه ای که اگر طوفان حوادث روزگار خلی بر آن وارد می کرد، پس از مدت کوتاهی دوباره قد بر می افراشت و به شکوفایی هر چه بیشتر خود ادامه می داد. مسلمانان تا زمان حمله ی مغول که به واسطه ی آن پایه های استوار تمدن اسلامی فرریخت و دیگر نتوانست آن طور که باید و شاید سر بلند کند، گل سر سبد پیشرفت و تمدن و علم و دانش بودند. تا پیش از آن ایرانیان همچون سایر مسلمانان ضمن پذیرش دین جدید به توصیه ی مؤکد آن در رابطه با فراگیری دانش، اهتمام خاصی نشان دادند و قلمرو دانش را در نوردیدند به گونه ای که حتی در زمینه ادبیات عرب نیز بسیار کوشیدند و کتابهای زیادی در رابطه با آن نگاشتند و سیبویه ها و کسائی ها و سکاکی ها و دیگران را به جهان اسلام هدیه کردند!

پس از حملات مکرر مغولان و تیمور بر پیکره ی جهان اسلام و تیره شدن فضای رشد و شکوفایی، هر چند جانشینان آنان در راه احیای آن تمدن از دست رفته کوشیدند ولی نتوانستند به اوج برسند و به تدریج جهان اسلام در سایه رنسانس غرب به محاق رفت و اگر هم می توانست دوباره احیا شود تحت تاثیر حيله گری استعمارگران، هرگز این امر محقق نشد.

با همه این اوصاف خوشحالم که در دورانی زندگی می کنیم که جهان اسلام در راه احیای آن تمدن عظیم، بیدار شده است و به دنبال تعبیر کردن رؤیایی است که سال ها آن را می دیده است. به نظر من تمدن غرب به دوران سالخوردگی خود رسیده است و اکنون نوبت جهان اسلام است. البته منظور من نابودی و اضمحلال تمدن غرب نیست. ما باید تا آنجا که می توانیم با غرب تعامل کنیم و نکات مثبت تمدن عظیمشان را اقتباس کنیم؛ همان طور که آنها از ما اقتباس کردند. ما فراموش نمی کنیم که بخش عظیمی از بهای پیشرفت غرب را شرقیان در پی غارت منابعشان توسط غرب پرداخته اند. حال وقت آن است که آن بها را پس بگیریم نه با غارت غرب و جنگ و جدال، بلکه با تلاش در راه شکوفایی و احیای آن تمدنی که از دست دادیم.

آنچه که در این رابطه بیش از همه به این گردهمایی مربوط می شود این نکته است که بازوی غربی آن تمدن باشکوه، مسمانان عرب زبان و بازوی شرقی آن، مسلمانان فارسی زبان بودند. برگزاری چنین مجمعی فارغ از هر گونه ملاحظه ی سیاسی و ارتباط هر چه بیشتر این دو بازو بسیار ضروری به نظر می رسد که الحمد لله محقق شده است. اندیشمندان جهان عرب و ایران می توانند نقشه ی راهبردی احیای مجدد تمدن اسلامی را ترسیم کنند و آن را در اختیار سران کشورهای خود قرار دهند. صد البته که غرب آن را بر نخواهد تافت و تمام بضاعت خود را به کار خواهد گرفت تا سیطره علمی خود بر جهان را حفظ کند!

بر اساس آنچه که گفته شد پس از ترسیم برنامه راهبردی، باید سران کشورها را توجیه کرد. اندیشمندان وظیفه سنگین و خطیری در این رابطه بر عهده دارند. سرویس های امنیتی غرب تمام توان خود را به کار خواهند گرفت تا تمدن اسلامی مجددا احیا نشود. آنها نگرانند که تمدن غرب به حاشیه رانده شود، در حالی که بنای تمدن اسلامی جدید بر این نخواهد بود بلکه رشد و شکوفایی را برای همه مردم جهان خواهد خواست همان گونه که پیامبر عظیم الشأن اسلام رحمه للعالمین بود. هم اکنون حکومت های

کشورهای شرکت کننده در این اجلاس درگیر کشمکش های سیاسی بعضا شدیدی می باشند. اندیشمندان مخصوصا دانشگاهیان باید بسیار تلاش کنند تا روش دیپلماسی و مذاکره را جایگزین تنشها کنند چرا که تا امنیت و آرامش برقرار نشود، صحبت از رشد علمی و شکوفایی بی معنی است. در طول تاریخ بزرگترین دانشمندان در بستری از رفاه و آسایش و امنیت ظهور کرده اند. سرویس های امنیتی غرب منطقه مورد بحث را همیشه ملتهب نگه خواهند داشت چون می دانند اگر امنیت برقرار شود به سرعت، منطقه مسیر شکوفایی را در پیش خواهد گرفت و مسلمانان راه اسلاف خود را خواهند پیمود.

در پایان ضمن ابراز خوشحالی مجدد از برگزاری این کنفرانس و آرزوی تحقق موضوع برافراشته شدن مجدد پرچم رشد و شکوفایی جهان اسلام، به اطلاع می رسانم که دانشگاه کاشان در همین راستا در تلاش است که ارتباط خود با جهان عرب را هر چه بیشتر گسترش دهد. هم اکنون تعدادی از دانشجویان کشورهای عربی در دانشگاه کاشان در حال تحصیل هستند و در تلاشیم که ان شاء الله ضمن افزایش این تعداد، ارتباطات گسترده تری را با اعضای هیات علمی دانشگاه های کشورهای عربی برقرار کنیم.

دانشگاه کاشان در رابطه با همکاری با دانشگاه های کشورهای عربی در زمینه های مختلف اهتمام ویژه ای دارد و آماده تبادل استاد و دانشجو، برگزاری کارگاه های علمی و پژوهشی، دوره های پسادکتری، چاپ مجلات علمی مشترک و غیره می باشد.